

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

**Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту**

Шеремети Зоряни Віталіївни

**ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ
ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ
ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

спеціальність 011 Освітні педагогічні науки

РЕФЕРАТ

Магістерської роботи
за освітньо-професійною програмою (освітньо-науковою програмою)
011 Освітні, педагогічні науки

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:

*доктор педагогічних наук, професор
Осадченко Інна Іванівна*

Умань – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
1.1	Духовно-моральні цінності сучасної особистості як об'єкт педагогічного аналізу
1.2	Структура духовно-моральних цінностей студентів педагогічних закладів вищої освіти
Висновки до першого розділу	
РОЗДІЛ 2	ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
2.1	Стан сформованості духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти
2.2	Шляхи удосконалення формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти
2.3	Методика та результати дослідно-експериментальної роботи щодо формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти
Висновки до другого розділу	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Оновляються підходи до визначення сутності терміну «духовні цінності», що дало змогу трактувати його як певний ступінь єдності духовно-моральних якостей особистості, що виявляються в суб'єкт-суб'єктних та міжкультурних відносинах. Вони працюють у гармонійній єдності особистості з самим собою, з іншими людьми, природою або ж соціумом.

Студентський вік є оптимальним для розвитку ціннісно-сміслових структур свідомості особистості та характеризується як завершальний етап підготовки до вступу у самостійну професійну діяльність. У цьому віці моральні установки проявляються як ціннісні орієнтації на практиці та в індивідуальній поведінці. У цьому віці роль зростає роль переконань та відповідальності за життєвий вибір, за ціннісні орієнтації людини.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити шляхи удосконалення формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти.

Завдання:

1. На основі аналізу психолого-педагогічних джерел уточнити сутність та структуру духовно-моральних цінностей студентів педагогічних закладів вищої освіти.
2. З'ясувати стан сформованості духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти.
3. Обґрунтувати та експериментально перевірити шляхи формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти.
4. Розробити методичні рекомендації щодо формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти.

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки студентів педагогічних закладів вищої освіти.

Предмет дослідження – шляхи удосконалення формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти.

Методи дослідження: *теоретичні* – вивчення, аналіз, інтерпретація та узагальнення психолого-педагогічних джерел з метою з'ясування стану дослідженості проблеми; визначення структури духовно-моральних цінностей студентів педагогічних закладів вищої освіти; моделювання шляхів удосконалення досліджуваного формування; *емпіричні* – усне та письмове опитування, педагогічне спостереження, бесіди, педагогічне прогнозування, вивчення продуктів діяльності студентів педагогічних університетів, анкетування та тестування з метою визначення рівнів сформованості духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти; педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний етапи); *методи математичної статистики*.

Теоретичне значення роботи полягає у тому, що обґрунтовано шляхи удосконалення формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти; схарактеризовано сутність поняття «духовно-моральні цінності у студентів педагогічних закладів вищої освіти».

Практичне значення роботи. полягає у тому, що експериментально перевірено шляхи удосконалення формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти.

Результати здійсненого дослідження можуть бути застосовані у процесі професійної підготовки майбутніх учителів у ЗВО, у системі післядипломної педагогічної освіти з метою формування духовно-моральних цінностей у педагогічних працівників. Окремі положення й результати дослідно-експериментальної роботи варто використовувати у процесі написання курсових та магістерських кваліфікаційних робіт студентами педагогічних ЗВО.

Експериментальна база дослідження. Дослідження проводилось на факультеті початкової освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. У дослідно-експериментальній роботі брали участь 102 студенти.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження були предметом виступів на П'ятій Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасної психодидактики: філософські, психологічні та педагогічні аспекти» (21–22 травня 2021 року, м. Умань).

За темою дослідження опубліковано тези на тему: «Формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (81 найменування), додатків. Повний текст роботи – 101 сторінки, з них основного тексту – 81 сторінок.

Висновки. Студентський вік є оптимальним для розвитку духовно-ціннісних установок особистої свідомості та характеризується як остання фаза підготовки до вступу до самостійної професійної діяльності. У цьому віці моральні цінності проявляються досить широко саме в індивідуальній поведінці особистості.

Духовні цінності, звичайно, є явищем, найбільш тісно пов'язаним із сферою потреб людини, оскільки певна система цінностей включена, в певні специфічні явища, пов'язані із відповідними формами життя, в яких відбувається перенесення соціальних цінностей у цінності, суб'єктивно важливі для особистості.

В результаті дослідження нами було виконано наступні завдання:

1. На основі аналізу психолого-педагогічних джерел уточнено сутність та структуру духовно-моральних цінностей студентів педагогічних закладів вищої освіти. Формування духовних цінностей означає не вимушений зовнішній вплив на особистість, а створення умов для її саморозвитку, самовдосконалення, залучення студентів педагогічних закладів вищої освіти до духовно орієнтованої навчальної та трансформаційної діяльності духовної спрямованості. Структура духовних цінностей визначається як складна динамічна система, складові якої постійно перебувають під впливом одна одної і за умови сприятливого розвитку особистості студента розширюються,

збагачуються та зливаються в більш складну особистісну формацію. З'ясовано стан сформованості духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти.

2. З'ясовано стан сформованості духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти. Освітня діяльність закладу вищої освіти не забезпечує студентів необхідними знаннями та навичками для духовного зростання. Робота зводиться до традиційних календарних свят, які не завжди цікаві для студентської молоді, також спостерігається тенденція до зменшення кількості годин, присвячених груповій роботі, та спеціальних курсів, запроваджених в університетах є переважно поглибленими академічними дослідженнями.

3. Обґрунтовано та експериментально перевірено шляхи формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти. реалізація духовно зорієнтованого змісту освіти студентів має здійснюватись за різними організаційними формами та різними методами, спрямованими на підтримку формування духовних цінностей студентської молоді.

4. Розроблено методичні рекомендації щодо формування духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти. Розроблений спецкурс має значний потенціал у формуванні духовних цінностей студентської молоді, оскільки створює оптимальні умови для інтеграції знань про духовні цінності з удосконаленням здібностей та навичок цінностей студентів педагогічних закладів.